Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretar

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Inlichtingen

www.minfin.nl

Datum
18 september 2019

Notitienummer
2019-0000154318

Auteur

Van
Directeur Cd Uitvoerings- en Handhavingsbeleid

Kopie aan

notitie

Fraude meldpunten Belastingdienst

Aanleiding

Deze notitie is opgesteld op uw verzoek om nader geïnformeerd te worden over (de werking van) de verschillende fraudemeldpunten bij de Belastingdienst. Dit naar aanleiding van een eerder mediaverzoek van Een Vandaag.

Kern

- De Belastingdienst ontvangt meldingen van anderen over (vermeende) fraude via verschillende fraudemeldpunten (in de bijlage is een overzicht van de verschillende meldpunten opgenomen en worden, voor zover bekend, de aantallen meldingen genoemd). Een deel van de meldingen zijn voor de Belastingdienst van belang en worden, na analyse en fiscale duiding, verder opgepakt en gebruikt in de bestrijding en aanpak van (fiscale) fraude.
- In deze notitie wordt beschreven dat de binnengekomen meldingen niet eenduidig worden geregistreerd, en dat er geen totaalbeeld is van het aantal binnengekomen (relevante) meldingen. Meldingen worden op verschillende plekken binnen het reguliere toezicht opgepakt en nader onderzocht (boekenonderzoek/waarneming ter plaatse/sturen van een brief, nadere beoordeling van een evt. onterecht toegekende toeslag, etc.), waarna eventueel een naheffing, boete of doorgeleiding naar de FIOD volgt voor een mogelijk strafrechtelijk onderzoek.
- Door het ontbreken van een 'zaakvolgsysteem' is op dit moment geen of nauwelijks inzicht in welk percentage van de meldingen uiteindelijk leidt tot een vervolg, zoals een (fiscale) boete of een rol speelt in strafrechtelijk onderzoek. Daardoor is de toegevoegde waarde voor toezicht en opsporing van signaal op dit moment niet goed vast te stellen. Ook is er op dit moment nog geen leercirkel ingericht waarbij relevante fraudemeldingen kunnen worden meegenomen in het keuzeproces t.a.v. inzet van toezichtcapaciteit.
- Het onderwerp fraudemeldingen hoort bij een breder vraagstuk rondom de informatiestromen en signalen binnen de Belastingdienst. In het zogeheten Breed informatiestromen Overleg wordt al enige tijd nagedacht over hoe dit beter ingericht kan worden. Inmiddels ligt er een concept plan van aanpak om hiervoor een projectleider aan te wijzen. Dit plan wordt binnenkort binnen het DT van de Belastingdienst besproken. Naar verwachting kan dit najaar gestart worden met een eerste verkenning om de problematiek nader in kaart te brengen en vervolgstappen te bepalen hoe het proces van signalen en informatieverzoeken kan worden verbeterd.

Toelichting

De Belastingdienst streeft ernaar dat burgers en bedrijven bereid zijn uit zichzelf (fiscale) regels na te leven, zonder dwingende en kostbare acties van de

Belastingdienst. Als deze regels bewust niet worden nageleefd, is fraudebestrijding nodig. Enerzijds om fraudeurs een halt toe te roepen, anderzijds om aan compliante burgers te laten zien dat we er iets aan doen.
Het bestrijden van fraude doen we zo veel mogelijk 'aan de voorkant' en met behulp van onze eigen risicoselectie, maar meldingen van anderen over vermeende fraude zijn zeker ook van groot belang om fraude in een vroeg stadium te kunnen signaleren en aan te pakken. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de verschillende meldpunten die er binnen de Belastingdienst zijn. Hieronder wordt ingegaan op wat met de meldingen wordt gedaan (registratie, beoordeling en opvolging), in hoeverre terugkoppeling plaatsvindt en wordt beschreven welke initiatieven er lopen om het proces rondom fraudemeldingen te verbeteren.

1. Welke meldpunten zijn er?

Er zijn verschillende meldpunten bij de Belastingdienst om melding te maken van (vermeende) (fiscale) fraude. Omdat de verschillende uitvoeringsdirecties (bijv. MKB, Particulieren, Douane, Toeslagen en FIOD) zich richten op de aanpak/bestrijding van fraude binnen hun doelgroep, hebben directies ook hun eigen meldpunt(en) en/of infrastructuur. Op de website www.belastingdienst.nl is online onder de kop *Fraude, misdaad en misstanden melden* een overzicht opgenomen van de verschillende meldpunten waar burgers en bedrijven hun melding kunnen doen.
Naast deze algemene meldpunten is het ook mogelijk om te melden bij de verschillende Belastingdienstkantoren in het land. Dit kan via brieven, de Belastingtelefoon of mailverkeer, maar bijvoorbeeld ook door mondelinge meldingen bij locaties en individuele belastingambtenaren. Er is geen totaalbeeld van het aantal meldingen die op deze manier worden gedaan.
Verder wordt er op de website van de Belastingdienst ook verwezen naar enkele meldpunten waar melding gedaan kan worden als iemand slachtoffer is van fraude (bijvoorbeeld als is gefraudeerd met iemands gegevens of DigiD), als sprake is van valse emails, brieven, telefoontjes, apps, of appberichten.

Ten aanzien van het aantal meldingen is van belang dat het mogelijk is dat eenzelfde melding via meerdere kanalen door de dezelfde interne postbus wordt ontvangen. Ook stuurt een fraudepostbus/informatieloket de melding door naar een fraudepostbus bij een ander onderdeel van de Belastingdienst. Indien de cijfers van het aantal meldingen in de verschillende fraudepostbussen van de Belastingdienst bij elkaar worden opgeteld, kan het zijn dat eenzelfde melding meerdere keren wordt meegeteld. Ook valt niet uit te sluiten dat een onbekend deel van de meldingen in het geheel niet geregistreerd is.
Ten slotte moet worden opgemerkt dat lang niet alle meldingen die binnen komen relevant zijn en opvolging behoeven.

2. Wat wordt met de meldingen gedaan?

a. Registratie

Meldingen over (vermeende) fraude worden binnen de uitvoerende directies wisselend geregistreerd en vastgelegd. Hoewel het dus mogelijk zou moeten zijn cijfermateriaal uit de verschillende systemen te ontsluiten, is er geen totaalbeeld van het aantal (relevante) binnen gekomen meldingen. Waar de meldingen vervolgens naar toe gaan en wat de meldingen opleveren wordt niet apart geregistreerd. De Belastingdienst ontvangt ook meldingen vanuit overheidspartners. Deze worden geregistreerd maar niet altijd onder de noemer van de meldende partij. Waar de melding wordt vastgelegd en verder wordt behandeld is afhankelijk van het belastingmiddel.

b. Beoordeling

Een melding komt binnen bij het dienstonderdeel waar het meldpunt is ingericht. Meestal betreft dit een daarvoor speciaal ingerichte postbus beheerd door medewerkers van een (fraude-)team. De betreffende medewerkers maken na ontvangst een eerste beoordeling of de melding daadwerkelijk bij de directie thuis hoort of naar een van de andere directies dient te worden doorgezet.

De collega's die zich bezighouden met het onderzoeken van de tips en kliks kunnen van alles tegenkomen: handel op Facebook, een ex-echtgenoot die zijn ex-echtgenote met zwarte inkomsten 'verlinkt', de Douane die constateert dat iemand met een grote som geld naar het buitenland gaat, onterecht toegekende toeslagen, enz..
De meldingen zijn erg divers en de beoordelaar maakt op basis van het fiscale belang en toepassing van handhavingsregie een afweging of een tip of klik verder in behandeling wordt genomen.

c. Opvolging

Indien een van de directies besluit een melding op te volgen, betekent dat dat in eerste instantie nader onderzoek (boekenonderzoek/waarneming ter plaatse/sturen van een brief, nadere beoordeling van een evt. onterecht toegekende toeslag, etc.) wordt gedaan. Daarna volgt eventueel een naheffing, (fiscale) boete of wordt de melding doorgezet naar de FIOD.

3. Wat levert het op (toezicht, opsporing)

Door het ontbreken van een 'zaakvolgsysteem' is op dit moment geen of nauwelijks inzicht in welk percentage van de meldingen uiteindelijk leidt tot een vervolg, zoals een fiscale boete of een rol speelt in strafrechtelijk onderzoek. Ook is er op dit moment nog geen leercirkel ingericht waarbij relevante fraudemeldingen kunnen worden meegenomen in het keuzeproces t.a.v. inzet van toezichtcapaciteit.

4. Terugkoppeling aan melders

In verband met de AVG en de fiscale geheimhoudingsplicht worden melders over het algemeen niet geïnformeerd over de afhandeling van de gedane melding. Voor meldingen vanuit andere overheidsinstanties ligt dit wat anders. Zo is bijvoorbeeld in samenwerkingsverbanden (zoals RIEC/LIEC[1], het FEC[2] en IKZ[3]) of voor risicosignalen die de Belastingdienst vanuit TRACK/Justis[4] ontvangt, ingeregeld dat de ontvanger een (korte) terugkoppeling geeft van wat er met een melding of signaal is gebeurd en of deze voor ons toezicht van toegevoegde waarde is.

5. Verbetertraject

Onder 2 in deze notitie is te zien dat meldingen her en der verspreid in de organisatie binnen komen en in verschillende vormen. Eenduidige registratie, processen rondom opvolging en analyse van de meldingen zijn onvoldoende of niet ingevuld en vaak is geen overzicht van/inzicht in of en hoe opvolging heeft plaatsgevonden. Daarbij komt dat de toegevoegde waarde van de signalen, voor de Belastingdienst breed, niet of nauwelijks bekend is. Daar komen steeds meer vragen over van 'signaal leveranciers'.

---

[1] Regionale Informatie en Expertise Centra en Landelijk Informatie en Expertise Cetrum.
[2] Financieel Economische Criminaliteit
[3] Informatieknooppunt Zorgfraude
[4] Justis voert de Wet controle op rechtspersonen uit.

Het onderwerp fraudemeldingen hoort bij een breder vraagstuk rondom de informatiestromen en signalen. In het zogeheten Breed informatiestromen Overleg wordt al enige tijd nagedacht over hoe dit beter ingericht kan worden. Inmiddels ligt er een concept plan van aanpak om hiervoor een projectleider aan te wijzen. Dit plan wordt binnenkort binnen het DT van de Belastingdienst besproken. Naar verwachting wordt dit najaar gestart met een eerste verkenning om de problematiek nader in kaart te brengen en vervolgstappen te bepalen hoe het proces van signalen en informatieverzoeken kan worden verbeterd. Aan dit verbetertraject zijn mogelijk kosten verbonden die gedekt worden op artikel 1.

Bijlage 1

Meldpunt	**Infodesk FIOD** Fiod.fraudemelden@belastingdienst.nl
Onder welke directie?	FIOD
Melding vanuit?	Tips van burgers maar ook om aangiftes die de politie doorstuurt. Ca. 30% tot 40% van de meldingen wordt gedaan door een anonieme melder. Bij het team Infodesk komen ook meldingen binnen via NL Confidential (beter bekend als Meld Misdaad Anoniem). Het gaat hier om ca. 2.500 meldingen op jaarbasis waarvan een groot deel voor de Belastingdienst bestemd is, de overige meldingen worden door de FIOD zelf in behandeling genomen.
Soort fraude	• belastingontduiking • beleggingsfraude • handel met voorkennis • witwassen van geld
Melding voor?	Verschillende directies.
Aantal binnen gekomen	De infodesk zelf ontvangt op jaarbasis ca. 10.000 tips van burgers, waarvan 10% tot 15% bruikbaar is en wordt doorgestuurd aan de Belastingdienst of behandeld binnen de FIOD.

Meldpunt	**Centraal Meldpunt Faillissementsfraude (CMF)**
Onder welke directie?	FIOD
Melding vanuit?	Het CMF is ingesteld per 1 februari 2012. Bij het CMF kan iedereen melden maar in de praktijk wordt 95% van de meldingen door curatoren gedaan. De rest gebeurt door de Belastingdienst en een heel enkele tip komt van een particulier.
Soort fraude	Faillissementsfraude
Melding voor?	Politie en FIOD en zeer incidenteel BD (alleen in geval van veelplegers).
Aantal binnen gekomen	Jaarlijks komen er gemiddeld tussen de 300 en 350 meldingen binnen

Meldpunt	**Meldpunt verdachte transacties chemicaliën**
Onder welke directie?	FIOD
Melding vanuit?	Het meldpunt vindt zijn juridische basis in de Wet voorkoming misbruik chemicaliën. Bedrijven zijn ingevolge deze wet verplicht melding te doen van ongebruikelijke transacties met chemicaliën die kunnen worden gebruikt voor de productie van drugs. Het meldpunt ontvangt ook meldingen van buitenlandse zusterdiensten in geval van een verdachte/ongebruikelijke transactie in het buitenland.
Soort fraude	Economische delicten
Melding voor?	FIOD/Politie/Douane
Aantal binnen gekomen	Jaarlijks komen er ongeveer 70 tot 100 meldingen binnen

Meldpunt	**het Team Criminele Inlichtingen (TCI)** Het team is gespecialiseerd in het opsporen en bestrijden van grootschalige fraude en georganiseerde criminaliteit
Onder welke directie?	FIOD
Melding vanuit?	Iedereen
Soort fraude	Witwassen van crimineel vermogen, faillissementsfraude en btw-carrouselfraude.
Melding voor?	FIOD
Aantal binnen gekomen	TCI houdt geen cijfers bij van het aantal mensen die zich melden. Dit is in verband het afschermingsbelang niet opportuun. Het team maakt gebruik van informanten. Dat zijn mensen die over criminaliteit kunnen en willen vertellen, maar niet als getuige willen optreden.

Meldpunt	**Toeslagen fraude** toeslagen.fraude@belastingdienst.nl
Onder welke directie?	Toeslagen
Melding vanuit?	Iedereen. Ook de meldingen van Belastingdienst intern en collega-overheidsinstanties.
Soort fraude	Fraude met de verschillende toeslagen.
Melding voor?	Eigen onderzoek en dat kan bijvoorbeeld leiden tot een boete. Ook kan het zijn dat de melding wordt voorgelegd aan de FIOD voor verder onderzoek.
Aantal binnen gekomen	In 2019 kwamen bij de Toeslagenfraude postbus tot en met juli ruim 3500 berichten binnen, waarvan ongeveer 10% als melding

	van mogelijk misbruik van Toeslagen wordt aangemerkt.

Meldpunt	**Meldpunt Algemeen**
Onder welke directie?	Douane
Melding vanuit?	Politie, burgers en NL Confidential (Meld Misdaad Anoniem)
Soort fraude	Fraude m.b.t. in-, uit- en doorvoer alsmede alle mogelijke delicten op de niet-fiscale wetgeving waaronder bijvoorbeeld smokkel van illegale goederen
Melding voor?	Eigen controles, ook worden meldingen doorgegeven aan FIOD of Politie
Aantal binnen gekomen	Niet bekend

Meldpunt	**Meldpunt Accijnsfraude (ook via een app)**
Onder welke directie?	Douane
Melding vanuit?	De meldingen komen over het algemeen uit de branche van bedrijven die last hebben van aanbod door anderen van Accijnsgoederen voor een ongekend lage prijs of voorzien van verpakkingen die niet bestemd zijn voor de Nederlandse markt.
Soort fraude	Accijnsfraude
Melding voor?	Douane of FIOD
Aantal binnen gekomen	Ca 100 per jaar

Meldpunt	**Meld misbruik door ANBI's** MeldpuntMisbruikANBI@belastingdienst.nl
Onder welke directie?	MKB
Melding vanuit?	Iedereen
Soort fraude	Misbruik door ANBI's Meestal betreft het signalen dat de gemelde instelling niet voldoet aan de transparantie-verplichtingen (geen jaarcijfers gepubliceerd of dat bestuur bestaat uit familieleden) of wordt het "algemeen nut" ter discussie gesteld (religie of milieu of bezoldiging directeur/bestuurder).
Melding voor?	MKB
Aantal binnen gekomen	Jaarlijks komen er 150 meldingen binnen.